

CHAPCHAR KUT 2024
KUT PA PU LALDUHOMA, CHIEF MINISTER) THUSAWI

Kut thlengtu, Minister Pu C. Lalsawivunga leh a thawhpui Organising Committee te, Kut chhima lo kal vang vang Taiwan Ambassador Pu Bhausuan Ger leh a nupui Pi Hui- Chen Chen leh an thiante, kut hlawhtling tak kan hman theih nana tha thawhtu, branch hrang hrang YMA, YMA chhang, MHIP, MUP leh tlawmngaipawl te, khawvel hmaa kan ram phochhuak thintu line hrang hranga media mi te, kan zaithiam, lam thiam leh rimawi tum thiam te, officials te, Chapchar Kut hmang tura lokal khawm thian duh tak te leh Mizoram hmun hrang hranga kut hmanga kalkhawm ve mek te, India ram chhung leh khawvel hmun tinrenga cheng, zofa zawng zawng te, Chapchar Kut chibai ka buk a che u.

Kan hriat theuh angin kan pi leh pute khan chapchar awllen laiin Kut an hmang thin a, a hmingah pawh Chapchar Kut an vuah a. Mizo history ziaktu thenkhat chuan, Chapchar Kut hi hlim taka an hman theih nan te, khawtlangin malsawmna an dawn theih nan te lal Sadawtin 'Kawngpui siam' an nei hmasa thin an ti. Pi leh pute khan malsawmna an dawn theih nan te, ram leh khawtlang nuam an neih theih nan te an sakhaw zirtirna leh tihdan te urhsun takin an kalpui thin tih a tichiang hle. Keini pawhin Kristian zirtirna leh rinna kawng te vawng chung a Kut hi kan hman thiam a tha awm e. Pathian thu hian vanram chauh min tinzawnpui lova, leia malsawmna leh nuam taka kan chen hona te pawh min tumpui tih hre chungin kan hnam Kut ropui ber hi i lawm ang u.

1. He Kut hi kan hnam ziarang langsar, hlim hun, zai leh lama lawm thin, mitin nghahhlelh hun danglam a ni. A lo thlen hma atangin an urlawk a, khawtlang huapa inbuatsaihin chhungtinten sa hmeh ngei te pawh an tum a. Kut sa zawngin mipa te an ramchhuak a, a then lui lamah an vak a, sa zawng ve thei lote pawh a hlawhtlingten an hleh thin a ni. Hlim ni a nih angin chhungkua inhau an duh lo va, thenawm khawvengte nena inhmuhmawh pawh an duh hek lo. Chutiang ni chu kan hmang mek a ni tih hriain, vawiin na na na chu hlim takin i hmang ang u.

2. Kut thupuih 'Zonun zemawi - Tlawmngaihna' tih chu thlan a ni a. Tlawmngaihna hi zofate min phuarkhawmtu, hnam anga min dinchhuaktu, hringnun zemawi tak a ni. Min hrechiantu hnam dangte pawhin min hlutsak thin. Nimahsela, he nunze mawi tak hi kan zingah a dal tial tial a ni tih hai rual a ni lo va, a pawh hle a ni. Kan hnam nunze mawi tak takte hi i hlut thar leh ang u.

Kan pi leh pute khan anmahni hun theuhvah hun harsa leh hun khirh tak tak an tawk thin. Indo an ching a, hripui a leng fo va, tampui heng; mautam, thing tamte lah an tuar mawh lo. Indo hun khirh hmachhawn turin ralthuam tha an nei lo va, an natna enkawltu turin Bawlpu bak mithiam an nei lo. Tam a tlakin ram dang atanga chaw an chawkluh thu kan hre hek lo. Nimahsela, indona leh hun raltiah "Dam leh tlang khatah, thih leh ruam khatah aw" tiin an inpeizawn a. Thiante chhan tura thih ngam lo mipa chu "Pawfen feng tlak a ni" an ti mai thin.

Tampui mitthi an tawh changin "Sem sem dam dam, eibil thi thi" an ti a, mahni hmasial takin tumah an nung lo va, an neih ang ang insemin, tumah eitur tlachhama an awm an remti ngai lo. Chu nunzia chu ram leh hnam din nana hmanraw hriam ber a ni a, vawiin thlengin a la ni reng a ni.

Vawiinah hian ram chhan nan tawrh ka huam thin nge, ram mipuite chanai ka eiru thin? Thenawm khawvengte tana mi tangkai ka ni thin nge, mi hnawksak ka ni zawk? Kan ram damna thlent u nge kan nih a, hliampui tawrhirtu zawk tih hi mahni inzawt theuh ang u.

3. Khawvel changkang zelah inbiakpawhna a tha tawh hle a, hnam dangte nunphung kan hmu tamin kan entawn nasa ta hle mai. Mahni hnam ze thate kalsanin mite entawn reng rengin nun kan hmang ral ang tih a hlauhawm ta. Kan tawng te, kan irawm chhuak thu leh hla te, kan hnam lam leh rimawi te, kan hnam thuam mawi tak tak te, hmakhawsang ata kan inhlanchhawn kutthemthiamna thilte leh kan nunphung duhawm tak takte hi kan tibo tur a ni lo va, kan zahpui tur a ni hek lo.

Hnam changkang zawkten tunlai changkana vanga an hnamzia leh nunphung an kalsan kan hre ngai lo. Thiamna thar lo chhuak zelte hmangin an chawimawiin an thehlar zawk a nih hi. Keini pawhin chu chu kan ti ve thei a ni. Chhuang takin kan hnam tihdan thate hi kan thehdarhin kan nunpui zawk tur a ni a. Chapchar Kutte hi a thehdarhna hun tha chu a ni.

4. Hlim ni mah ni se, vawiina kan nunphung tam tak, kan hnam tiboral der thei thilte hi sawi hram ka duh. Heng thil tha lo kan kalsan ngaite hi kalsan ila, kan ram leh hnam hian hlimna tluantling zawk a hmu thei ang. Tunah hian Mizoram hi; ruihhlo tamna, nun pawlawh vanga natna tihbaiawm HIV/AIDS vei tamna, zuk leh hmuam tih nasat avanga natna - Cancer vei tamna, nupa inthen tam em emna,

mihring damrei lohna ram a ni mek a. Sum leh pai inruksak leh huan thlai inruksak a hluar em em bawk. Hmanah chuan miin Thingfak emaw Suka emawa a kawngkhar a do tawh chuan tuman an ruksak ngai lo. Tunah erawh chuan kan bank account-a pawisa lamin inruksak dan kan dap ta a nih hi.

Kan nunphung dik lo hi keini mihringte chauhvin kan tuar lo va, kan rama thing leh mau, nungcha leh kan sik leh sate pawhin an chhiatpui nasa hle. A titute lah chu keimahni, a ram neitute ngei hi kan ni si a, a lungchhiatthlak a ni.

5. A chhe laite kan sawi mek laiin, kan ram leh hnam hnungtawlh mek hmuthiamtu, thahnemngai taka kan damna tura bei hram hramtu tam tak kan awm tih pawh ka hria a ni. Theihtawp chhuaha khawtlang siam tha tura beitute, thalaiten nunkawng dik an zawh theihna tura kawhmuhtute, eiru duh reng reng lo ram hmangaihtu dik tak te, thahnemngai taka Mizoram tana tawngtai thin mi sang tam tak kan la awm. Thalaite zingah pawh, kan ram that nana bei hram hram thin, zir fat fat thin, ram tana rotling nih tum sang tam tak an awm tih kan hria a ni.

Kan ram thatna tura mahni zawna beitu zawng zawngte u, nangni hi kan beiseina meichher chhitute in ni a, nghet takin ding zel ang che u. Zam suh ula, lo beidawng hek suh ang che u. Kan ram leh hnam chhana, tungding tur hian, in hmaa kal turin kan inpeih a, kawng dik zawh turin "Kan pal hi a tliak lo a nih vaih chuan kan Ngal zawk tal a tliak ang" tiin, tlak huamin thil tha tih kan ngam a ni. Chutih rualin ram leh hnam humhalh kan tumna kawngah hian hnam dang leh ram dang mite hmusit zawng emaw, anmahni haw zawnga chet lak loh hram i tum thin ang u. Mizo nihna leh Kristian kan nihna nen pawh a inhmeah lo a ni. "Thil engkim miin in chung a an tiha in duh tur ang apiang chu, mi chungah pawh ti ve rawh u" tih Bible in min hrih kha i vawng tlat ang u.

6. Tun hnaiah kan thenawm-Myanmar, Manipur leh Bangladesh lama tualchhung buaina avangin kan unau tam tak Mizoramah sahimna zawngin an rawn lut a. Sawrkar, kohhran leh tlawmngaipawl te, mimal te pawhin theihtawp chhuahin kan lo tanpui a, a va mawi tehlu em. Kan unaute lo tuamhlawm hi kan tih tur a ni.

Chutih laiin heng kan unau, sahimna zawnga Mizorama khawsa mekte pawh hian India ram mai ni lo, khawvel huap pawha kan chhuan ram ralmuang-Mizoramah in rawn lut tih min hriatsak ula. Ralmuang taka kan awm theihna bul,

khawtlang leh ram dante lo zawm tha ang che u. Dan bawhchhetute chu dan angin kan hrem mai thin, tumah dan hmaah ngaihnathiamna pek bik theih a ni lo.

7. Mizoramah Pathian ram lo thleng se, a hnam angin a malsawmna dawng thei ila kan duh em em a. Kumin State Day ah pawh Pathian hnena sual thuphachawina leh a malsawmna dilin kan tawngtairual a nih kha. Hnama min siamtu leh ram mi petu Pathian duhzawnga nun hi kan tan malsawmna a ni a, chu kawng chu i zawh ang u. Kan ram leh hnam siamtha tur hian sawrkar, kohhran leh tlawmngaipawl ang tein tihtur kan nei a. Mimal leh chhungkua ang pawhin mawhphurhna pawimawh tak kan nei tih i hre thar fo vang u. Kristianna nena inmil em em kan Zonun zemawi chhawm nung zel turin mahni chhungkuaah theuh hma la ila, thinlung thar nen, kalphung tharin i kal ang u.

Ka lawm e.